

G. de Smet, Naaktfiguur

Zoo schrijven we kunstgeschiedenissen, houden we lezingen en rondleidingen. Er is iets goeds in. Het is voor veel gevallen het eenig mogelijke; het is de gebruikelijke leiddraad. Maar bevredigt het u en mij? Leggen wij niet vaak, wrevelig, een oude of een nieuwe kunstgeschiedenis ter zijde, nadat we deze hadden opgeslagen om een ons boeiende figuur daarin toegelicht te vinden? We vonden deze in den regel vervlakt opgenomen in één dier schema's waarin we Vaes, Brusselmans en Servaes zoeven poogden onder te brengen. Maar het afwegen en bepalen, het meten van deze dingen, komt niet toe aan de waarden, die we toch eigenlijk altijd zoeken. In het grove doet men iets dergelijks op groote gemengde tentoonstellingen. Het wordt een rang-

schikken, een sorteeren van kenmerken, die we hebben leeren lezen. Toch kan niemand uit deze kenmerken en schema's opmaken of tenslotte Vaes niet werken gemaakt heeft, die het langer zullen houden dan die van Brusselmans, of omgekeerd. Ergens moeten we ons losmaken van dat geschiedkundig sorteeren. Dan komen we misschien tot het werk zelf. Als we zoo gaan zien, kunnen er zalen zijn, die we overslaan, omdat de werken ons niet raken en slechts hier of daar blijven we geboeid staan. We houden dan slechts enkele werken over. Waarom, dat zullen we achteraf misschien weten. Het onderling verband zijn we eenigszins kwijt geraakt, maar we kwamen tot enkele eenheden. We vonden nu waarden. En we hadden het geluk de juiste manier van zien terug te vinden.